

var væsentlig forskjelligt derfra. Det var vistnok dette Forslag, som bevægede den daværende Kirke- og Underviisningsminister til at forelægge ogsaa denne Sag for Landemoderne, som sidste Sommer i det Hele skulde drøfte de forskjellige kirkelige Anliggender, der stode paa Dagsordenen. Det er bekendt, at disse Landemoder, — jeg troer, alle som een — udtalte sig for, at der skulde gives Menighederne Indflydelse paa Valget af deres Præster, og jeg blev derfor overrasket ved at høre det ærede Medlem for Færøerne (Lundbahl) udtale, at han ikke kunde gaae ind paa Forslaget, netop fordi Kirkens Stemme ikke var hørt derom; thi er der noget Forslag, hvorom Kirkens Stemme er hørt, troer jeg, at det er dette eller da idetmindste dets Grundtanke. Den Indsigelse, han isvrigt fremkom med mod Forslaget, er ganske vist temmelig særlig for ham, men da den allerede har været fremsat mod et tidligere Forslag, og da den ganske uventet, idetmindste for mig, har fundet Tilslutning hos den ærede Rigsdagsmand for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), turde det være rigtigt ganske kort at minde om, hvad der vistnok tidligere og meget hyppigt er anført her i Salen om denne Indsigelse, men som synes at være gaaet de ærede Medlemmer af Glemme. Det ærede Medlem henviste selv til Forbindelsen mellem § 75 og § 78 i Grundloven, idet der nemlig i § 75 staar, at Folkekirken „Forsatning“ skal ordnes ved Lov, medens der i § 78 staar, at de afvigende Troessamfunds „Forhold“ skulle ordnes ved Lov. Denne Forskjel mellem Forhold og Forsatning er naturligtvis valgt med velberaad Hu, og det er klart, at Folkekirken derved er stillet i et ganske andet Forhold til den lovgivende Magt end de andre Troessamfund; det er kun disses udvortes Forhold, de hvori de staae til Staten, som skulle ordnes ved Lov, men med Hensyn til Folkekirken er det dens Forsatning, ikke blot det udvortes Forhold til Staten, men ogsaa dens indre Forhold, som f. Ex. Forholdet mellem Geistligheden og Menigheden, som skulle ordnes ved Lov. At dette er Betydningen af Ordet Forsatning, vil den ærede Folkethingsmand i de Forhandlinger, som ere førte saavel paa den grundlovgivende Rigsforsamling som

ogsaa senere her paa Rigsdagen, kunne finde rigelige Beviser paa. Jeg skal f. Ex. anføre en Udtalelse af den daværende Cultusminister Madvig, som gik ud paa, at Spørgsmaalet om Maaden, hvorpaa de kirkelige Embeder skulde besættes, vilde finde sin Besvarelse, naar en saadan Forsatningslov udkom. Denne Udtalelse findes i den grundlovgivende Rigsdags Forhandlinger Pagina 2530. Derved er ganske vist Folkekirken stillet i et Umhyndighedsforhold ligeoverfor Statsmagten, men dette Umhyndighedsforhold er ingenlunde Noget, som er bestemt til at skulle ophøre, tværtimod, det er slaet fast som noget Bevarende, som noget Grundlovmæssigt, og det er derfor saa langt fra, at man kan beraabe sig paa Grundloven som den, der skulde, vel ikke juridisk forpligte os til, men dog, saa at sige, moralsk opmuntre os til, at frasalbe Forslag som disse, at der tværtimod i Grundloven ligger en bestemt Opfordring til at tage saadanne Forslag for. Den Paragraph, som § 75 nærmest maa sammenholdes med, er ikke, som det ærede Medlem vilde, § 91 om Communerne, men derimod § 3 om Statens Understøttelse til Folkekirken. Det er nemlig den Priis, hvorfors Folkekirken faaer Statens Understøttelse; det er det Værn, som Statsmagten har mod en Folkekirke, der maastee vilde indrette sine Forhold saaledes, at det var aldeles utilbørligt, om Staten gav den sine Penge. Saalænge Folkekirken vil have Statens Penge, maa den ogsaa tage Statens Lov: det ligger i § 75. Men, idet Staten saaledes er haabe berettiget og forpligtet til at give Lov for Folkekirken, ligger ikke deri, at Staten ikke skulde tage Hensyn til, at Folkekirken i visse Forhold kan have en særlig Stilling. Der kan være mange Forhold i Folkekirken, som Statsmagten ikke vil blande sig i; kun hvad der angaaer Kirkens Forsatning, er grundlovmæssigt bestemt at skulle ordnes ved Lov. Derimod er der Intet til Hinder for, at Statsmagten kan holde sig udenfor Lære, Gudsbjyrkelse og andre saadanne Forhold. Hvis man vil hævde den særlige Stilling for Folkekirken paa en saadan Maade, at man ogsaa vil have en Repræsentation for den, hvorved den kan træde op ligeoverfor Statsmagten, saa kan dette ganske vist ogsaa forenes med Grundlovens Ord, skjønt